

ETIKA – JESENSKI ROK – ključ za odgovore

NAZIV ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
1.	N
2.	N
3.	N
4.	N
5.	N
6.	N
7.	N
8.	N
9.	T
10.	N
11.	A
12.	C
13.	D
14.	C
15.	D
16.	B
17.	C
18.	D
19.	D
20.	B
21.	ANTROPOLOGIJA, FILOZOFSKA ANTROPOLOGIJA
22.	UTOPIJA, UTOPIISTIČKO
23.	MUDROST, PRAVEDNOST
24.	DEONTOLOŠKE ETIKE
25.	SVRHE ČOVJEKA, RAZUMA, PO ČEMU SE RAZLIKUJE OD ŽIVOTINJA

Zadatci produženog odgovora

26. Mogući odgovori: Nisu, jer:

- su Fjodorovi motivi izvanjski (njegova je volja u tim postupcima heteronomna), odnosno, ne proizlaze iz dužnosti.
- Fjodorovi motivi proizlaze iz sklonosti, a moralno je djelovanje samo ono koje proizlazi iz dužnosti.
- Fjodor druge ljude uzima kao sredstva kojima dolazi do nekog njemu važnog cilja, a ne kao svrhe.

27. Mogući odgovori: Ne, jer se ispravnost čina prosuđuje na temelju njegovih (mogućih) učinaka, što ne ovisi o karakteru čovjeka koji djeluje.

Ne, jer karakter nije nužno povezan s učincima nečijega djelovanja.

Ne, jer se u konzekvencionalističkoj etici procjenjuje učinak djelovanja, a ne čovjekov karakter.

Ne, jer i čovjek iz kreposti može učiniti djelo s lošim učincima, i obrnuto, a konzekvencionalistička etika rasuđuje ispravnost samo prema njegovim učincima.

28. Mogući odgovori: Millovo načelo najviše sreće je načelo prema kojemu neko djelovanje treba uvećati ugodu što je moguće više onih koji su obuhvaćeni tim djelovanjem, dok je Aristotelov pojam blaženstva stanje koje čovjeka obuzima dok ostvaruje svoju najvišu svrhu, a nju ostvaruje ostvarivanjem vrлина mišljenja (dianoetičkim vrlinama)

Prema Millu kvaliteta sreće određena je induktivno – kvalitetnija je ona za koju većina ljudi procijeni da je takva. Aristotelov pojam blaženstva određen je deduktivno – ostvarenje najviših ljudskih moći dovodi čovjeka do blaženstva.

Millovo razumije uvećavanje sreće izvana – nečije djelovanje uvećava sreću pojedincima oko njega. Stanje blaženstva ne može biti potaknuto djelovanjem drugoga, nego samo vlastitim naporima pojedinca.

Mill sreću razumije kao uvećanje ugone. Aristotel sreću kao blaženstvo razumije kao ispunjavanje svrhe pojedinca, kao razvijanje vlastitih misaonih moći.

29. Mogući odgovor: Radi samo prema onoj maksimi za koju ujedno možeš htjeti da postane općim zakonom.

Radi tako da čovječanstvo kako u tvojoj osobi, tako i u osobi svakoga drugoga ujedno uzimaš kao svrhu, a nikada samo kao sredstvo.

30. Mogući odgovor: Na pojmu slobodne volje

Tablica 3. Ljestvica za vrjednovanje eseja

PRIMJERENA UPORABA POJMOVA (razumijevanje 5 ključnih pojmova) <i>Svaki se pojam boduje zasebno prema priloženoj ljestvici.</i> <i>(Za ocjenjivače će biti navedeni primjeri za svaki od navedenih kriterija.)</i>	
1. Život	
Pristupnik u eseju uopće ne određuje tražene pojmove, ili pokazuje neznanje i nerazumijevanje traženih pojmova kroz posve pogrešno određenje pojma.	0 bodova
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), ali ga dalje ne pojašnjava, ili je pojašnjenje posve ili djelomično pogrešno.	1 bod
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), pojašnjava ga svojim riječima na način da se u njegovome objašnjenju ne može se pronaći ništa što bi upućivalo na pogrešno razumijevanje pojma.	2 boda
2. Dužnost	
Pristupnik u eseju uopće ne određuje tražene pojmove, ili pokazuje neznanje i nerazumijevanje traženih pojmova kroz posve pogrešno određenje pojma.	0 bodova
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), ali ga dalje ne pojašnjava, ili je pojašnjenje posve ili djelomično pogrešno.	1 bod
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), pojašnjava ga svojim riječima na način da se u njegovome objašnjenju ne može se pronaći ništa što bi upućivalo na pogrešno razumijevanje pojma.	2 boda
3. Krepost	
Pristupnik u eseju uopće ne određuje tražene pojmove, ili pokazuje neznanje i nerazumijevanje traženih pojmova kroz posve pogrešno određenje pojma.	0 bodova
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), ali ga dalje ne pojašnjava, ili je pojašnjenje posve ili djelomično pogrešno.	1 bod
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), pojašnjava ga svojim riječima na način da se u njegovome objašnjenju ne može se pronaći ništa što bi upućivalo na pogrešno razumijevanje pojma.	2 boda
4. Moral	
Pristupnik u eseju uopće ne određuje tražene pojmove, ili pokazuje neznanje i nerazumijevanje traženih pojmova kroz posve pogrešno određenje pojma.	0 bodova
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), ali ga dalje ne pojašnjava, ili je pojašnjenje posve ili djelomično pogrešno.	1 bod
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), pojašnjava ga svojim riječima na način da se u njegovome objašnjenju ne može se pronaći ništa što bi upućivalo na pogrešno razumijevanje pojma.	2 boda
5. Moralizam	
Pristupnik u eseju uopće ne određuje tražene pojmove, ili pokazuje neznanje i nerazumijevanje traženih pojmova kroz posve pogrešno određenje pojma.	0 bodova

Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), ali ga dalje ne pojašnjava, ili je pojašnjenje posve ili djelomično pogrešno.	1 bod
Pristupnik u eseju pokazuje poznavanje pojma određujući ga (definicijom ili povezivanjem s osnovnom mišlju iz teksta), pojašnjava ga svojim riječima na način da se u njegovome objašnjenju ne može se pronaći ništa što bi upućivalo na pogrešno razumijevanje pojma.	2 boda
ARGUMENTACIJA (razradba 3 postavljenih problema) <i>Svaki se čimbenik argumentacije boduje zasebno prema priloženoj ljestvici. (Za ocjenjivače će biti navedeni primjeri za svaki od navedenih kriterija.)</i>	
1. Objasnite razliku između Kantovog poimanja „puke samoprisile“ i dužnosti!	
Pristupnik u eseju uopće ne objašnjava zadane probleme.	0 bodova
Pristupnik u eseju nudi nedorečeno objašnjenje problema, ali ga dalje ne pojašnjava, ili je pojašnjenje posve ili djelomično pogrešno.	1 bod
Pristupnik u eseju pojašnjava problem svojim riječima na način da se u njegovome objašnjenju ne može pronaći ništa što bi upućivalo na pogrešno razumijevanje problema, no objašnjenje ostaje na razini zadanih tekstova (argumenti izvedeni samo ponavljanjem dijelova ponuđenih tekstova).	2 boda
Pristupnik u eseju sustavno razrađuje problem odabranim argumentima (koji prelaze okvire onoga što je rečeno u samim tekstovima).	3 boda
2. Objasnite zašto Nietzsche Kanta naziva moralistom!	
Pristupnik u eseju uopće ne objašnjava zadane probleme.	0 bodova
Pristupnik u eseju uopće ne objašnjava zadane probleme. 0 bodova Pristupnik u eseju nudi nedorečeno objašnjenje problema, ali ga dalje ne pojašnjava, ili je pojašnjenje posve ili djelomično pogrešno.	1 bod
Pristupnik u eseju pojašnjava problem svojim riječima na način da se u njegovome objašnjenju ne može pronaći ništa što bi upućivalo na pogrešno razumijevanje problema, no objašnjenje ostaje na razini zadanih tekstova (argumenti izvedeni samo ponavljanjem dijelova ponuđenih tekstova).	2 boda
Pristupnik u eseju sustavno razrađuje problem odabranim argumentima (koji prelaze okvire onoga što je rečeno u samim tekstovima).	3 boda
3. Usporedite Kantovo načelo unutarnje slobode i Nietzscheovo načelo održanja i rasta života!	
Pristupnik u eseju uopće ne objašnjava zadane probleme.	0 bodova
Pristupnik u eseju uopće ne objašnjava zadane probleme. 0 bodova Pristupnik u eseju nudi nedorečeno objašnjenje problema, ali ga dalje ne pojašnjava, ili je pojašnjenje posve ili djelomično pogrešno.	1 bod
Pristupnik u eseju pojašnjava problem svojim riječima na način da se u njegovome objašnjenju ne može pronaći ništa što bi upućivalo na pogrešno razumijevanje	2 boda

problema, no objašnjenje ostaje na razini zadanih tekstova (argumenti izvedeni samo ponavljanjem dijelova ponuđenih tekstova).	
Pristupnik u eseju sustavno razrađuje problem odabranim argumentima (koji prelaze okvire onoga što je rečeno u samim tekstovima).	3 boda
PRIMJERENOST PRIMJERA I NAVODA (ocjenjuje se u cjelini)	
Primjera ili navoda u eseju nema ili su irelevantni za zadanu temu.	0 bodova
Primjeri ili navodi djelomično potkrepljuju argumentaciju	1 bod
Primjeri ili navodi primjereno potkrepljuju argumentaciju.	2 boda
KOMPOZICIJA (POSTAVLJANJE PROBLEMA, RAZRADBA PROBLEMA, ZAKLJUČAK) <i>Svaki se element kompozicije boduje zasebno prema priloženoj ljestvici. (Nije nužno da se elementi u eseju pojavljuju navedenim redoslijedom.)</i>	
Postavljanje problema	
Pristupnik u potpunosti pogrešno razumije smjernice i temu eseja, te na njih nije odgovorio.	0 bodova
Pristupnik uočava problem, ali je njegova formulacija pojednostavljena (nije na dovoljnoj razini općenitosti - banalizirana je, svodi razinu ponuđenih tekstova na razinu koja ne uključuje poznavanje tekstova, terminologije, koncepcija) ili je neprecizna (na previsokoj razini apstrakcije, postavlja problem preopćenito – ne vezuje ga uz ponuđene tekstove, niti uz neku drugu koncepciju).	1 bod
Pristupnik uočava problem, njegova je formulacija precizna i primjerena zahtjevima eseja (smjernicama i temi), ukazuje na poznavanje terminologije, razumijevanje zadanih tekstova i koncepcija, određena je svrha rasprave – u kojem će smjeru cijela daljnja rasprava ići.	2 boda
Razradba problema	
Pristupnikova razradba ne slijedi iz postavljenoga problema, zapada u protuslovlje, a ne primjećuje to u daljnjoj argumentaciji.	0 bodova
Pristupnikova razradba slijedi iz postavljenoga problema, ali je pojednostavljena (preuska) ili neprecizna (preširoka).	1 bod
Pristupnikova razradba slijedi iz postavljenoga problema, obuhvaća sve implikacije koje iz njega slijede (u skladu sa smjernicama za pisanje eseja).	2 boda
Zaključak	
Zaključka nema ili ne proizlazi iz razradbe postavljenoga problema.	0 bodova
Zaključak slijedi iz razradbe postavljenoga problema, ali je pojednostavljen i neprecizan.	1 bod
Zaključak slijedi iz razradbe postavljenoga problema, navedene su i objašnjene posljedice koje iz nje slijede. Pristupnik uzima u obzir sve ključne argumente iz razradbe te oblikuje svoj sud ili dvojbu.	2 boda
UPORABA JEZIKA	
Konstrukcija rečenica	
Konstrukcije rečenica su uglavnom nejasne.	0 bodova

Konstrukcije rečenica su uglavnom jasne	1 bod
Stručni nazivi	
Neispravno pisanje i uporaba stručnih naziva.	0 bodova
Ispravno pisanje i uporaba stručnih naziva. (svih)	1 bod
Osobna imena	
Neispravno napisano osobno ime.	0 bodova
Ispravno napisana osobna imena. (sva)	1 bod

OBRAZOVNI ISHODI ZA ESEJSKI ZADATAK	
POJMOVI	
1. Život	<ul style="list-style-type: none"> • usporediti temeljne etičke pojmove unutar različitih etičkih učenja
2. Dužnost	<ul style="list-style-type: none"> • usporediti temeljne etičke pojmove unutar različitih etičkih učenja
3. Krepost	<ul style="list-style-type: none"> • usporediti temeljne etičke pojmove unutar različitih etičkih učenja
4. Moral	<ul style="list-style-type: none"> • usporediti temeljne etičke pojmove unutar različitih etičkih učenja
5. Moralizam	<ul style="list-style-type: none"> • usporediti temeljne etičke pojmove unutar različitih etičkih učenja
ARGUMENTACIJA	
1. Objasnite razliku između Kantovog poimanja „puke samoprisile“ i dužnosti!	<ul style="list-style-type: none"> • iz teksta izvesti, opisati, poopćiti moralna načela nekih djelovanja, primijeniti različite etičke argumentacije, izvoditi vrijednosti prema kojima se neka (u tekstu opisana) djelovanja ravnaju i podvrći ih kritici, pronaći u tekstu i izvesti moguće etičke posljedice različitih vrijednosnih sudova <ul style="list-style-type: none"> • usporediti temeljne etičke pojmove unutar različitih etičkih učenja • prosuđivati različite etičke koncepcije (opće i primijenjene etike) iz aspekta njihova utemeljenja, kriterija važenja i uvjeta poopćavanja
2. Objasnite zašto Nietzsche Kanta	<ul style="list-style-type: none"> • iz teksta izvesti, opisati, poopćiti moralna

naziva moralistom!	načela nekih djelovanja, primijeniti različite etičke argumentacije, izvoditi vrijednosti prema kojima se neka (u tekstu opisana) djelovanja ravnaju i podvrći ih kritici, pronaći u tekstu i izvesti moguće etičke posljedice različitih vrijednosnih sudova <ul style="list-style-type: none"> • usporediti temeljne etičke pojmove unutar različitih etičkih učenja • vrjednovati različite modele moralnoga ponašanja
3. Usporedite Kantovo načelo unutarnje slobode i Nietzscheovo načelo održanja i rasta života!	<ul style="list-style-type: none"> • prosuđivati različite etičke koncepcije (opće i primijenjene etike) iz aspekta njihova utemeljenja, kriterija važenja i uvjeta poopćavanja • usporediti temeljne etičke pojmove unutar različitih etičkih učenja • iz teksta izvesti, opisati, poopćiti moralna načela nekih djelovanja, primijeniti različite etičke argumentacije, izvoditi vrijednosti prema kojima se neka (u tekstu opisana) djelovanja ravnaju i podvrći ih kritici, pronaći u tekstu i izvesti moguće etičke posljedice različitih vrijednosnih sudova
PRIMJERI	
Navedite primjer postupanja iz sklonosti i iz dužnosti. Na primjeru predaje o Sokratovim posljednjim danima pojasnite razliku Nietzscheovog i Kantovog shvaćanja morala.	<ul style="list-style-type: none"> • primjereno oprimjeriti zadani tekst • na primjeru objasniti različite razine moraliteta: moralno djelovanje, moralne prosudbe i etičku refleksiju.